

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

ווניברסיטת

קונגרואנציות (שקילויות)

<u>חלק 1.</u>

בהרצאה דברנו על אריתמטיקה מודלרית, וראינו את הטענה הבאה (משפט 5 בהרצאת "שקילויות"):

: אזי: $a\equiv b\ (mod\ m), c\equiv d\ (mod\ m)$ כך ש $m\in\mathbb{Z}^+$ ויהי $a,b,c,d\in\mathbb{Z}$ יהיו

- $a+c \equiv b+d \pmod{m}$. 1
- $a-c \equiv b-d \pmod{m}$ .2
  - $.ac \equiv bd \pmod{m}$ .3

 $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m}$ בעת נדבר על פעולת "החילוק". נתעניין בביטוי הבא:

ראינו בהרצאת "שקילויות"): ראינו בהרצאת "שקילויות"):

טענה (כלל הצמצום):

:יהיו
$$d = (c, m)$$
-ו $m \in Z^+$, $a, b, c \in Z$

$$a \equiv b \pmod{\frac{m}{d}} \Leftrightarrow a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m}$$

על מנת להבהיר את הטענה, נסתכל על התרגיל הבא:

 $14 \equiv 8 \ (mod \ 2)$ נתון כי: $14 \equiv 8 \ (mod \ 2)$

 $7 \cdot 2 \equiv 4 \cdot 2 \pmod{2}$ כלומר נתון כי

7 $\equiv$ נשים לב כי לא יכלנו לחלק ב-2 את שני האגפים מבלי "לגעת" ב- $(mod\ 2)$, היות ו- $\equiv$ 4 $(mod\ 2)$

אולם, לפי כלל הצמצום נובע

$$7 \equiv 4 \pmod{\frac{2}{(2,2)}}$$

כלומר

$$7 \equiv 4 \pmod{1}$$

ולכן מכלל הצמצום נקבל (mod~1) שזוהי שקילות נכונה (שהרי כל זוג מספרים שלמים שקולים לזה מודולו 1).

כעת נסתכל על הטענה הבאה שהוא כלל ההרחבה: קל יותר לזכור אותו מאשר את כלל הצמצום, אולם תכף נראה שיש מקרים בהם כלל הצמצום עוזר ואילו כלל ההרחבה אינו עוזר.

טענה (כלל ההרחבה):

$$m \in \mathbb{Z}^+$$
 יהיו $c
eq 0$, $a,b,c \in \mathbb{Z}$ יהיו

$$a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c} \iff a \equiv b \pmod{m}$$
 אזי

©צוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

וניברסיטת

הוכחה: על מנת להוכיח טענת אם"ם יש צורך להוכיח גרירה דו כיוונית.

 $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c} \Rightarrow a \equiv b \pmod{m}$ צד ראשון: נוכיח כי

נניח כי $mc \mid c(a-b)$ נניח כי $mc \mid c(a-b)$ נניח כי $mc \mid c(a-b)$ ולכן $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c}$ נניח כי $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c}$ אינו $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c}$ ונקבל: $a \cdot c \equiv b \pmod{m \cdot c}$ אינו $a \cdot c \equiv b \pmod{m \cdot c}$ פרברש. $a \cdot c \equiv b \pmod{m \cdot c}$

 $a \cdot c \equiv b \cdot c \pmod{m \cdot c} \Leftarrow a \equiv b \pmod{m}$ צד שני: נוכיח כי

 $a-b=m\cdot k$ כך ש $k\in\mathbb{Z}^+$ נניח כי $a\equiv b\ (mod\ m)$ ולכן $a\equiv b\ (mod\ m)$

ולכן $m \cdot c \mid ca - cb$ ולכן $ca - cb = c \cdot m \cdot k$ ונקבל c ונקבל את 2 האגפים פי

 $ac \equiv bc \pmod{m \cdot c}$

נחזור לתרגיל הקודם:

 $.14 \equiv 8 \ (mod \ 2)$ דוגמא:

 $7 \cdot 2 \equiv 4 \cdot 2 \pmod{2 \cdot 1}$ כלומר

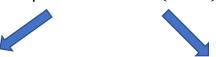
ולכן לפי כלל ההרחבה נגיע לאותה מסקנה אליה הגענו באמצעות כלל הצמצום:

 $.7 \equiv 4 \pmod{1}$

נראה כעת דוגמה נוספת בה אפשר הן באמצעות כלל ההרחבה והן באמצעות כלל הצמצום להגיע לאותה מסקנה:

בוע כי ($0 \, 6 \, 0 \, 0 \, 0$ ננסה להגיע לשקילות מתאימה באמצעות כלל ההרחבה באמצעות כלל הצמצום.

gcd(3,6) = 3 - ומכיוון ש $3 \cdot 5 \equiv 3 \cdot 3 \pmod{6}$ נוכל לרשום זאת באופן הבא

לפי כלל הצמצום לפי כלל הבחבה $3 \cdot 5 \equiv 3 \cdot 3 \pmod{2 \cdot 3}$ $5 \equiv 3 \pmod{6/3}$ $5 \equiv 3 \pmod{2}$ $5 \equiv 3 \pmod{2}$

קיבלנו שקילות זהה בעזרת 2 הכללים

אז מדוע צריך את כלל הצמצום? כאשר מדובר במודלו ראשוני, ניתן לראות הבדל מהותי בין כלל הצמצום לכלל ההרחבה. במקרה זה (ובמקרים נוספים) מוכרחים להשתמש בכלל הצמצום ואילו כלל ההרחבה לא מספיק.

"פצוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב

וניכרחינות

נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

יהי p ראשוני כלשהו ויהי c כך ש-1 ביהי c נסתכל על השקילות $a\cdot c\equiv b\cdot c\ (\bmod\ p\ )$

לפי כלל הצמצום, נקבל כי $a\equiv b\ (mod\ p)$ ואילו בכלל ההרחבה לא נוכל להשתמש היות ו-c לא מתחלק ב-c! הבעיה לא נובעת רק בגלל שהמודלו הוא ראשוני, אלא עבור כל p שאינו כפולה של c, כלל ההרחבה לא יעזור.

 $m,c\in \mathcal{C}$ נשים לב כי בכלל הצמצום **תמיד** נוכל להשתמש, היות ו-(c,m) מוגדר היטב עבור כל $\mathbb{Z}$, ואילו בכלל ההרחבה נשתמש אם אנחנו רואים כי

:לדוגמא

$$7 \equiv 3 \pmod{4} \Leftrightarrow \frac{7 \cdot 3}{21} \equiv \underbrace{\frac{3 \cdot 3}{9}}_{} \underbrace{\frac{mod(4 \cdot 3)}{12}}_{}$$

חלק 2.

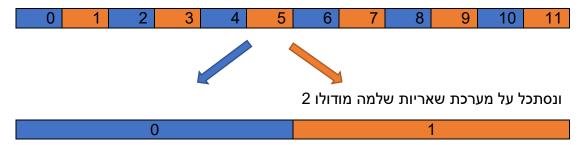
יהי x שלם מהצורה n+5, אזי n+5 מקיים:

$$x \equiv 5 \pmod{12}$$

x = 2(6n + 2) + 1 אז x = 12n + 5 כל השלמים מהצורה הזאת הם אי זוגיים, היות

ולכן נוכל להגיד כי כל השלמים מהצורה 5+1 נמצאים ב $_2[1]$ **כלומר**, משאירים שארית 1 בחלוקה ב-2. כלומר, קיבלנו צורה חדשה להסתכלות על משפט החלוקה: כאשר המחלק הוא b, משפט החלוקה מחלק את העולם ל b שאריות אפשריות. כאשר b=2 נקבל שכל הזוגיים נמצאים ב- $_2[0]$, וכל האי זוגיים נמצאים ב- $_2[1]$. כאשר b=12 נקבל שש מחלקות שמתאימות לאי זוגיים. לכן יש שש מחלקות מודולו 12 שאיחוד כולן הוא המחלקה $_2[0]$, ויש שש מחלקות מודולו 12 שאיחוד כולן הוא המחלקה $_2[0]$.

נראה זאת באופן ציורי: (סטודנטים המדפיסים את הדף – שימו לב שיש כאן צבעים שונים!) נסתכל על מערכת שאריות שלמה מודולו 12:

קל לראות כיצד כל מערכת השאריות מודולו 12 "משתלבת" אל תוך מערכת השאריות מודולו 2, וגם באופן ההפוך, כיצד מערכת השאריות מודולו 2 "משתלבת" אל תוך מערכת השאריות מודולו 12.

אבל האם זה תמיד כל כך פשוט?

ננסה להחליף את 2 עם 3 ונראה כיצד אותה "תמונה" תראה.

©צוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב

נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

ובאופן יותר כללי,

אם האמירה הבאה: $x \in [r]_{12}$

$$?x \in [?]_3$$
 אז

נותן x משאיר או ג למשל, אם אויזה ארית 3 משאיר אוית 3 משאיר או ג למשל, אם $x \in [5]_{12}$ למשל, אם ב-23 כלומר, $x \in [\,7\,]_3$

:3 נתבונן על מספרים אלו מודולו $x \in \{...,5,17,29,41,...\}$ אם $x \in [5]_{12}$ אם $x \in [5]_{12}$

אחרי שהתרשמנו מדוגמאות מסוימות, ננסה להוכיח באופן גורף.

נשים לב כי 12 | 3 ולכן נוכל לרשום כי $q,r \in \mathbb{Z}$ נשים לב כי 12 | 3 ולכן נוכל לרשום כי

$$x = 12 \cdot q + r = 3 \cdot (4 \cdot q) + r$$

אוניברסיטת

נשים לב כי החלק וא תמיד כפולה של 3. כעת נוכל להפעיל שוב את משפט החלוקה על נשים לב כי החלקה, קיימים $k,l\in\mathbb{Z}$ כך שr

$$x = 3 \cdot (4 \cdot q) + r$$
$$= 3 \cdot (4 \cdot q) + 3 \cdot k + l$$
$$= 3 \cdot (4 \cdot q + k) + l$$

 $x \in [l]_3$ אז $x \in [r]_{12}$ ולכן אם

12 במודול x בארית של r כלומר

ו-l שארית של x במודול 3.

ולכן ה"תמונה" תראה באופן הבא: (שימו לב לצבעים השונים!)

מערכת שאריות שלמה מודולו 12

מערכת שאריות שלמה מודולו 3

נציין כי משהו פה נראה "קל מדי". אם ניקח כל זוג של שאריות זהות מ-"הקבוצה הגדולה" אז נקבל גם כן **אותה** שארית ב"קבוצה הקטנה".

זה מתרחש כי לקחנו מערכת שאריות אשר מתחלקת באחרת, כלומר $12 \mid 3$. כעת ננסה לענות על אותה שאלה, אך נחליף את 3 = 5.

 $x \equiv ? \pmod{5}$ אז $x \equiv r \pmod{12}$

נתחיל בכך שנשים לב ש 12 ∤ 5.

: כך ש $q,r \in \mathbb{Z}$ כך ש

"סצוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

$$x = 12q + r = 5 \cdot (2q) + 2q + r$$

ווניברסיטת

 $x \in [2q + r]_5$ כעת, כל מה שקבלנו זה ש

. נעלמה $x \in [r]_{12} \Rightarrow x \in [r]_3$ אנחנו מקבלים את התחושה שהאלגנטיות

זה שונה מהמקרה הקודם (של 3 ו-12), היות וקיים מצב שעבור 2 מספרים זרים

:לדוגמה: $[2q+r]_5$ נקבל 2 תשובות שונות עבור $x_1, x_2 \in [r]_{12}$

$$x_1 = 12 \cdot 1 + 3 \in [3]_{12}$$

ומתקיים

$$x_1 = 5 \cdot 2 + 2 \cdot 1 + 3 \in [0]_5$$

:לעומת זאת

$$x_2 := 12 \cdot 2 + 3 \in [3]_{12}$$

אבל

$$x_2 = 5 \cdot 4 + 2 \cdot 2 + 3 \in [2]_5$$

כלומר עבור $x_1, x_2 \in [3]_5$ ו $x_1 \in [0]_5$ נקבל כי $x_1, x_2 \in [3]_{12}$, כלומר עבור ב-5.

באופן יותר כללי:

- m_2 אם m_1 אם m_2 יכול להתפצל על כמה שאריות שונות במודולו יכול $(c)_{m_1}$ אם $(m_1, m_2) = 1$. (בהנחה ש- $m_2 < m_1$
- $.a \equiv c \ (mod \ m_2)$ אז $a \equiv c \ (mod \ m_1)$ אז נוכל ישר להגיד כי אם $m_2 \mid m_1 \mid m_1$ ואם •

ומה עם הכיוון ההפוך?

קודם לקחנו שייכים, כעת אם נהפוך את מחלקה מודולו 3 אנחנו שייכים, כעת אם נהפוך את $a \in [r]_{12}$ מתקיים: השאלה, כלומר, נניח כי $a \in [r]_3$, צריך למצוא עבור איזה $a \in [0.11]$ מתקיים:

. שייך a כלומר מודולו מחלקה מודולו $a\equiv k\ (mod\ 12)$

. a כאן לא ניתן לענות על השאלה בלי לקבל עוד מידע על

לדוגמא: a=4, a=7 שייכים למחלקות שונות מודולו 12 אבל לאותה מחלקה מודולו 3.

<u>חלק 3.</u>

:טענה

 $k \in \mathbb{Z}^+$ יהיו שלמים עבור $m_1, m_2, \dots, m_k$ יהיו

 $i \in [1,k]$ אם $a \equiv b \pmod{m_i}$ אם $a \equiv b \pmod{m_i}$

 $a \equiv b \pmod{lcm(m_1, m_2, ..., m_k)}$

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

ווניברסיטת

<u>הוכחה:</u>

לפי ההנחה, a-b ולכן m_i ולכן a-b הינו כפולה של m_i עבור כל m_i לפי ההנחה, $lcm(m_1,\dots,m_k)$ ומכאן הטענה נובעת. (שימו לב שהשתמשנו כאן בכך שכל כפולה $lcm(m_1,\dots,m_k)$ | a-b משותפת של מספרים היא כפולה של ה-lcm של ה-lcm של המעבר לערכי lcm גדולים יותר מושאר בתרגול LCM כחלק מהוכחת המשפט בעמוד lcm שם, והמעבר לערכי lcm גדולים יותר מושאר לקורא להוכחה באינדוקציה.)

<u>דוגמה:</u>

אם

$$x \equiv 1 \pmod{2}$$
$$x \equiv 1 \pmod{4}$$

$$x \equiv 1 \pmod{6}$$

אז

$$x \equiv 1 \pmod{12}$$
 כלומר: $x \equiv 1 \pmod{lcm(2,4,6)}$

?כעת ניתן לשאול את השאלה, מה קורה עבור $m_1, m_2, \dots, m_k$ מספרים **שלמים** זרים נסתכל על הטענה הבאה:

:טענה

 $k\in\mathbb{Z}^+$ יהיו $m_1,m_2,\ldots,m_k$ מספרים שלמים אזי אם $a\equiv b\ (mod\ m_i)$ אזי אם

$$a \equiv b \pmod{m_1 \cdot m_2 \cdot \dots \cdot m_k}$$

הוכחת הטענה: נובע מיידית מהטענה הקודמת, כי אם $m_1,m_2,\dots,m_k$ מספרים $m_1,m_2,\dots,m_k$ מספרים אז: $lcm(m_1,m_2,\dots,m_k)=m_1\cdot m_2\cdot\dots\cdot m_k$

<u>דוגמא:</u>

אם

$$x \equiv 1 \pmod{2}$$

$$x \equiv 1 \pmod{3}$$

$$x \equiv 1 \pmod{5}$$

$$x \equiv 1 \pmod{2 \cdot 3 \cdot 5} \equiv 1 \pmod{30}$$
 אז

נראה כי זה נכון גם לכיוון השני:

:טענה

 $k \in \mathbb{Z}^+$ יהיו שלמים עבור $m_1, m_2, \dots, m_k$ יהיו

אם

$$a \equiv b \left(mod \ lcm(m_1, m_2, \dots, m_k) \right)$$

:א

"פצוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף?

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

וניברסיטת

$$i \in [1, k]$$
 עבור כל $a \equiv b \pmod{m_i}$

 $lcm(m_1,m_2,...,m_k)=k_im_i$ כך ש $k_i\in\mathbb{Z}$ קיים $i\in[1,k]$ קיים $i\in[1,k]$ הוכחה: עבור כל $i\in[1,k]$ עבור כל $lcm(m_1,m_2,...,m_k)\mid a-b$ העובדה ש $m_i\mid a-b$ עבור כל $m_i\mid a-b$ ומכאן $a-b=l_ik_im_i$ כלומר $m_i\mid a-b$ כנדרש. $m_i\mid a-b$ כנדרש. $m_i\mid a-b$

נסכם את הדיון במשפט הבא:

יהיו , $k \in \mathbb{N}$ מספרים שלמים עבור $m_1, m_2, \ldots, m_k$ יהיו

$$a \equiv b \pmod{m_i}, \forall i \in [1, k] \Leftrightarrow a \equiv b \pmod{lcm(m_1, m_2, ..., m_k)}$$
.1

:במידה אזיי מספרים שלמים במידה $m_1,m_2,\dots,m_k$ מספרים שלמים מודה מספרים שלמים מ $a\equiv b\ (mod\ m_i), \forall i\in [1,k]\Leftrightarrow a\equiv b\ (mod\ m_1\cdot m_2\cdot\dots\cdot m_k)$

 $m_1,m_2,\dots,m_k$ שימו לב כי הוכחנו את שני הכיוונים של 1 ואילו 2 נובע ישירות מ-1 כי אם שימו לב מספרים זרים אז: $lcm(m_1,m_2,\dots,m_k)=m_1\cdot m_2\cdot\dots\cdot m_k$

<u>דוגמא:</u>

:עבור
$$m_1=4$$
, $m_2=6$ עבור

ולכן:
$$lcm(4,6) = 12$$
 ולכן: $lcm(4,6) = 2$

$$x \equiv 1 \pmod{4}$$

$$x \equiv 1 \pmod{6} \iff x \equiv 1 \pmod{12}$$

:ואילו עבור $m_1=3, m_2=4$ נקבל

$$x \equiv 1 \pmod{4}$$

$$x \equiv 1 \pmod{3} \iff x \equiv 1 \pmod{12}$$

דוגמא נוספת:

$$x\equiv 9\ (mod\ 3)$$
 ו $x\equiv 9\ (mod\ 4)$ אם $x\equiv 9\ (mod\ 4)$ אזי אזי $x\equiv 9\ (mod\ 12)$

ולכן נקבל כי

$$x \equiv 1 \pmod{4}$$

 $x \equiv 0 \pmod{3}$

©צוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

וניברסיטת

טענה

יהיו m_1, m_2 מספרים שלמים כלשהם

$$x \equiv r \pmod{lcm(m_1, m_2)}$$
 אם

אז

$$x \equiv (r \mod m_1) \pmod{m_1}$$

 $x \equiv (r \mod m_2) \pmod{m_2}$

<u>דוגמא:</u>

נחזור לדוגמא הקודמת: lcm(4,3) = 12 ולכן:

אזי לפי הטענה נקבל כי $x\equiv 9\ (\ mod\ 12\ )$

$$x \equiv (9 \mod 4) \pmod 4 \rightarrow x \equiv 1 \pmod 4$$

 $x \equiv (9 \mod 3) \pmod 3 \rightarrow x \equiv 0 \pmod 3$

הוכחה: (למה 2 מהרצאת "משפט השאריות הסיני")

ולכן $x\equiv r\ ig(\ mod\ lcm(m_1,m_2)ig)$ ידוע כי m_1,m_2 הם שני מספרים שלמים כך ש

$$n \in \mathbb{Z}$$
 כאשר $x = lcm(m_1, m_2) \cdot n + r$

ידוע כי

$$m_1 \mid lcm(m_1, m_2)$$

 $m_2 \mid lcm(m_1, m_2)$

 $x=k_2m_2+r$ וגם $x=k_1m_1+r$ כך ש כך $k_1,k_2\in\mathbb{Z}$ ולכן קיימים

: כעת נוכל לרשום את r באופן הבא

$$r = l_1 m_1 + (r \mod m_1)$$

 $r = l_2 m_2 + (r \mod m_2)$

:עבור $l_1, l_2 \in \mathbb{Z}$ עבור

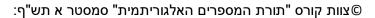
$$x = (k_1 + l_1)m_1 + (r \mod m_1)$$

וגם

$$x = (k_2 + l_2)m_2 + (r \mod m_2)$$

ולכן

$$x \equiv (r \mod m_1) \pmod{m_1}$$

 $x \equiv (r \mod m_2) \pmod{m_2}$

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

<u>חלק 4.</u>

$$.2^{644}\ (\ mod\ 645\ )$$
 חשבו את

בטוח שלחשב את 2⁶⁴⁴ זה לא עבודה קלה, ולכן ישנם אלגורתמים אשר עוזרים לנו בחישובים אלה, נסתכל על האלגוריתם הרקרוסיבי הבא ונוכיח שהוא מספק פתרון לבעיה.

 $0 \le a < n$ ובנוסף $e \ge 0, n \ge 2$ כאשר a, e, n ובנוסף

 $a^e \ (mod \ n \ )$ כי האלגוריתם הבא מחשב את

F(a,e,n):

וניברסיטת

- 1. If e = 0 return 1.
- 2. Else if $e \mod 2 = 0$ then:
  - (a) t = F(a, e/2, n).
  - (b) return $t^2 \mod n$.
- 3. Else:
  - (a) t = F(a, e 1, n).
  - (b) return $at \mod n$.

<u>הוכחה:</u>

טרם נתחיל בהוכחה, כדאי לנו לשים לב כי הביטוי הבא מהווה הסבר אינטואיטיבי לפעולת האלגוריתם:

$$a^e = egin{cases} a \cdot a^{e-1}, & & in e \ \left(a^{e\over 2}\right)^2, & & in e \end{cases}$$
 אי זוגי e

e כעת נוכיח נכונות באינדוקציה על

 $a^0\equiv 1\ (mod\ n\ )$ עבור e=0 נקבל כי האלגוריתם יחזיר e=0

e ונוכיח נכונות עבור f < e נניח כי האלגוריתם מספק תוצאה נכונה עבור כל

נחלק ל2 מקרים:

<u>מקרה א' - e אי זוגי:</u>

אם אי זוגי נוכל לרשום ש e=2k+1 עבור e=2k+1 נשים לב כי לפי ההנחה עבור כל e=2k+1 האלגוריתם מספק תוצאה נכונה עבור $a^f\pmod n$ ולכן לפי ההנחה, האלגוריתם מספק את הפתרון עבור $a^{2k}\pmod n$ בצורה נכונה, לאחר מכן האלגוריתם מכפיל את $a^e\equiv a^{2k+1}\pmod n$

"פצוות קורס "תורת המספרים האלגוריתמית" סמסטר א תש"ף:

בר אלון, איבראהים שאהין, שמואל שמעוני, מיכאל פרי, דורון מור, חיה קלר, אלעד אייגנר חורב נכתב ע"י צבי מינץ. נערך ע"י מיכאל פרי

אוניברסיטת

<u>מקרה ב' - e זוגי:</u>

f < e אם f < e אם זוגי נוכל לרשום ש e = 2k עבור e = 2k נשים לב כי לפי ההנחה אלגוריתם מספק פתרון נכון עבור e = 2k, ולכן לפי ההנחה האלגוריתם מספק פתרון עבור (e = 2k האלגוריתם מספק פתרון עבור (e = 2k עבור (e = 2k) עבור (e = 2k) לאחר מכן האלגוריתם מעלה את התוצאה בריבוע ולכן נקבל כי $e = a^{2k} \pmod n$ הפתרון נכון עבור (e = 2k) בי $e = a^{2k} \pmod n$

חשיבות האלגוריתם:

 $.2^{644} \ (\ mod\ 645\ )$ נרצה להשתמש באלגוריתם זה על מנת לחשב את

אלגוריתם זה הוא רקרוסיבי, אנחנו "נתחיל" מסוף האלגוריתם.

שלב ראשון: נציג את 644 כסכום של חזקות של 2:

$$2^{644} = 2^{512} \cdot 2^{128} \cdot 2^4$$
 נשים לב כי $2^{644} = 2^{128} \cdot 2^{128} \cdot 2^{128}$ ולכן

 $2^{0}, 2^{1}, 2^{2}, 2^{4}, 2^{8}, 2^{16}, 2^{32}, 2^{64}, 2^{128}, 2^{256}, 2^{512} \mod(645)$ שלב שני: נחשב את

על אף שאנו זקוקים רק לשלוש חזקות של 2, כדי לחשב אותן אנו מוכרחים לעבור גם דרך כל היתר.

```
2^{0} \equiv 1 \pmod{645}
2^{1} \equiv 2^{0} \cdot 2 \equiv 2 \pmod{645}
2^{2} \equiv (2^{1})^{2} \equiv 2^{2} \equiv 4 \pmod{645}
2^{4} \equiv (2^{2})^{2} \equiv 16^{2} \equiv 256 \pmod{645}
2^{8} \equiv (2^{4})^{2} \equiv 16^{2} \equiv 256 \pmod{645}
2^{16} \equiv (2^{8})^{2} \equiv 256^{2} \equiv 391 \pmod{645}
2^{128} \equiv (2^{1})^{2} \equiv 256^{2} \equiv 391 \pmod{645}
```

עדיין היינו צריכים לבצע חישובים, אבל זה עדיין קל יותר מלחשב את 2⁶⁴⁴ ישירות.

 $2^{644} = 2^{512} \cdot 2^{128} \cdot 2^4 \equiv 16 \cdot 391 \cdot 256 \equiv 1 \pmod{645}$ סה"כ נקבל כי